

מאמר כי תצא – ה'תשל"א

מאת
כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לשי"פ כי תצא, י"ד אלול, ה'תשע"ח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

החתן הרה"ת יעקב עקיבא והכלה מרת חי' מושקא שיחיו

שטיינמעטץ

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

י"ז אלול, ה'תשע"ח

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' אברהם מאיר בנימין וזוגתו מרת שרה שיחיו שטיינמעטץ

הרה"ת ר' כתריאל צבי וזוגתו מרת חנה שיחיו סודאק

ולזכות זקניהם שיחיו

ג

בי"ה, ימי הסליחות, היתשכ"א
ברוקלין, נ"י.

הווי"ח אי"א נו"נ כו' מו"ה זאב שי

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני
בזה להביע ברכתי לו ולכל אשר לו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה
ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בכבוד ובברכה

מ. שניאורסאהן

בהוספה להפ"ש ע"י אחיו מר אורי שי – ינעם לי להתבש"ט ממנו
ומפעולותיו להפצת היהדות המסורתית בסביבתו.

ג

מצילום האגרת.

מו"ה זאב: בן שחר, ירות"ו. אגרת נוספת אליו (ה'תש"ט) – נדפסה בקונטרס לש"פ ויצא
תשע"ח.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ כי תצא, י"ד אלול הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה
חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה כי תצא גו' שנאמר בהתוועדות ש"פ כי תצא, י"ד
אלול ה'תשל"א, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה – מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

י"א אלול, ה'תשע"ח,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5778 • 2018

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ב

בי"ה, ט' אלול תשי"ז
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים
הרב אורי שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מה' אלול, מבשר טוב מהתחלת הלימוד בבי"ס חב"ד ביפו.

הנה יה"ר שיהי' בשעה טובה ומוצלחת בכל המובנים, אשר נקודה התיכונה בהם וגם מטרתם ותכליתם – למלאות כוונת רבותינו נשיאינו הק' ותקותם מכל חניכי ומושפעי חב"ד, מילוי בשלימות הכי אפשרית, ובודאי שמעוררים הם – נשיאינו – ר"ר להצלחה בזה בכל פעולה שתהי' המכוונת לתקון ושיפור. ובודאי כבר יש בידם תכנית מפורטת בהנוגע לכל עניני חדש תשרי, ובזה גם ניצול ימי החופש מהלימוד באופן המתאים להשפעה על התלמידים-ות, נוסף על מה שיבינום בענינים אלו ערב ימי החופש.

ויה"ר שיבשר טוב בכל האמור, וכן בהנוגע לבריאות אמו חנה רחל שתליט"א – במ"ש אודותה בסיום מכתבו.

המחכה לבשו"ט ובברכת כוח"ט.

נ.ב. שני מכתביו הקודמים להני"ל נתקבלו בעתם.

תוכן המאמר

ענין המלחמה בעבודת האדם – בעבודת התפלה בכל יום.
 „כי תצא למלחמה” – לצאת ממעמדו ומצבו, ע"ד צאינה וראינה.
 „תצא” לשון יחיד – כי נצחון המלחמה הוא ע"י האחדות וההתכללות, שלכן, קודם התפלה צריך לקבל על עצמו מצות ואהבת לרעך כמוך. ועי"ז – „ונתנו הוי' אלקיך בידך”, כי השראת שם הוי' היא ע"י ההתכללות.
 „על אויביך” – לידע שהוא למעלה באין ערוך מ„אויביך”. ואז „ונתנו גו”, לשון יחיד (אף שיש „אויביך” לשון רבים) – כולם כאחד. וגם: „ונתנו” לשון יחייד קאי על השורש דאויביך למעלה, שזהו גם הפירוש „על אויביך”, בחי המקיף דלבונה, ועליו נאמר „ונתנו גו' בידך”. „ושבית שביו” – בירור הניצוצות, בנפילת אפים.
 השייכות דכהנ"ל לחודש אלול – „אני לדודי ודודי לי”, שהו"ע עבודת התפלה – „ובכתה גו' ירח ימים”, ועד ל„תבוא אלי' ובעלתה”, שזהו היחוד שבשמע"צ.

ב

הרב אורי: בן שחר, ת"א. אגרות נוספות אליו – אג"ק חי"ג אגרת ד'שיב, ובהנסמן בהערות שם.

בס"ד. ש"פ תצא, י"ד אלול, ה'תשל"א

(הנחה בלתי מוגה)

כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו הוי' אלקיך בידך ושבת שביו¹. וידועים הדיוקים בזה במפרשי המקרא² ובדרושי רבותינו נשיאינו³, מהו אומרו כי תצא לשון יחיד, ואילו בנוגע לאויב נאמר אויבך (מלא יו"ד⁴), לשון רבים, ולא אויבך בלשון יחיד. וגם צריך להבין מש"נ כי תצא למלחמה על אויבך, שנוסף על השאלה מאי קמ"ל בזה שמלחמה היא עם האויב, צריך להבין דיוק הלשון על אויבך, דלכאורה הול"ל כנגד אויבך. גם צריך להבין מ"ש בסיום הכתוב ונתנו הוי' אלקיך, ונתנו לשון יחיד, דאף שמדובר אודות אויבך, לשון רבים, מ"מ נאמר ונתנו, לשון יחיד (ולא ונתנם, לשון רבים). וגם צריך להבין מ"ש ושבת שביו, מהו כפל הלשון, ובזה גופא הדיוק דשביו, ולא שבי סתם, ע"ד מ"ש⁵ וישב ממנו שבי.

(ב) **ויובן** בהקדם ביאור הענין בעבודת האדם, שהרי התורה היא הוראה בחיים לכל אחד מישראל בכל יום ויום, גם בשנים שאינן כתיקונן, כמו בזמן שאין ביהמ"ק קיים, והיינו, שגם בזמן שבו אי אפשר לקיים הציווי כי תצא למלחמה כפשוטו, שהרי במלחמת הרשות הכתוב מדבר⁶, ואילו בזמן הזה שייך רק הענין דמלחמת מצוה, שבה נכללת המלחמה שהיא לעזרת ישראל מיד צר שבא עליהם, אבל לא מלחמת הרשות שהיא כדי להרחיב גבול ישראל כו' (כמבואר ברמב"ם הלכות מלכים⁷), מ"מ, שייך ענין זה בעבודה הרוחנית בנפש האדם⁸.

(ג) **והענין** הוא, כמבואר בלקו"ת⁹ דאיתא בזהר¹⁰ שעת צלותא שעת קרבא, וכתוב¹¹ אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי,

(1) פרשתנו כא, י.

(2) ראה אלשיך עה"פ.

(3) אוה"ת פרשתנו ע' תתע. וראה גם

לקו"ש ח"ב ע' 697.

(4) ראה מנחת שי וכלי יקר עה"פ.

(5) חוקת כא, א.

(6) ספרי ופרש"י עה"פ (פרשתנו שם).

(7) רפ"ה.

(8) ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 84 ואילך

ובהנסמן שם. ד"ה כי תצא תשכ"ה (סה"מ

תשכ"ה ע' שעא ואילך).

(9) פרשתנו לד, ג. לה, ג.

(10) כן הובא בכ"מ בשם הזהר. וראה זהר

ח"ג רמג, א (ברע"מ). ח"א רמ, ב. תקוני זהר

תקון יג (כט, ב).

(11) ויחי מח, כב.

הוספה

א

בי"ה. יז' אלול תשי"ד
ברוקלין

התורמים בשביל המוסדות הקי' אהלי יוסף יצחק
ליובאוויטש אשר במאראקאָ והעסקנים בראשם
הווי"ח אי"א נוי"נ מוה"ר דוב שי קאָזאַצקאָוו
והווי"ח אי"א נוי"נ מוה"ר פרץ שי דזייקאָבס

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבם בצירוף תרומתם לטובת מוסדות חנוך הכשר אשר על שם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע, אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש אשר במאראקאָ, ובעיקר שמחתי בראותי בזה, אשר מעריכים הם כדבעי את גודל ערך חינוך בני ובנות ישראל. ובטחוני חזק אשר אין זה אלא התחלה טובה, ובמשך הזמן יעשו כפי יכולתם לטובת חנוך על טהרת הקדש, הן במחנם הט' והן על ידי סיוע במוסדות אהלי יוסף יצחק אשר בארצנו הקדושה ת"ו, במרוקה, באוסטרליא וכו'. ומובטח הוא השי"ת למלאות דבריו, עשר בשביל שתתעשר, ואשר תרומה זו תביא להם ולב"ב שיחיו תוספת ברכה והצלחה בהמצטרך להם.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לכאו"א מהחברים
הוא ובני ביתו — שיחיו

מ. שניאורסאהן

א

מצילום האגרת.

במחננס הט': וואַשינגטאָן (די.סי.).

עשר בשביל שתתעשר: פ' ראה יד, כב. שבת קיט, א. וש"נ.

שעברה וההכנה לשנה הבאה] ואחר כן תבוא אלי' ובעלתה, היינו ענין מס'נ, והוא ענין נפילת אפים⁵³, שענינו בהמשך לעבודה דחודש אלול הוא המעמד ומצב שבנעילה דיוהכ"פ⁵³, ולאח"ז בהושענא רבא ושמיני עצרת⁵⁴, שאז נעשה היחוד דישראל וקוב"ה באופן דישראל ומלכא בלחודוהי⁵⁵, יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך⁵⁶, עד שהיו לבשר אחד⁵⁷.

(ו) **ומזה** באים למ"ש⁵⁸ והי' כי תבוא אל הארץ — והרי גם ענין זה קשור עם מ"ש ובכתה גו', שזוהי⁵³ המעלה האמורה לעתיד לבוא: בכי יבואו⁵⁹, שאין זו בכי שקשורה עם ענינים בלתי רצויים ח"ו, שמתבטלים לגמרי ועד שמתהפכים לטוב, כמ"ש⁶⁰ ולא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה, אלא זוהי בכי של שמחה, וכמ"ש⁶¹ הזורעים בדמעה ברנה יקצורו, וכתיב⁶² הלוך ילך ובכה נושא משך הזרע בא יבוא ברנה נושא אלומותיו — ומקיימים מצות ביכורים מראשית כל פרי האדמה⁶³, מז' המינין שנשתבחה בהן ארץ ישראל, כיון שמקבלים כל טוב הארץ בגשמיות וגם ברוחניות⁶⁴. וכן תהי' לנו, בעגלא דידן, בגאולה האמיתית והשלימה, בקרוב ממש.

ותרגם אונקלוס בצלותי ובבעותי, והיינו, שהתפלה היא המלחמה עם היצה"ר כו'. ומלחמה זו היא בכל יום¹², כיו¹³ בכל יום נעשה האדם ברי' חדשה¹⁴, וקודם התפלה נקרא אשר נשמה באפו¹⁵, כדאיתא בגמרא¹⁶ (ולכן¹⁷ אסור לאכול קודם התפלה¹⁸), והיינו¹⁹, שנה"א היא רק במוח, ואינה מתפשטת בגוף, כי אם ע"י התפלה, שאז הוא שעת הכושר לנצח מלחמה זו, ע"י שאז הוא זמן גילוי מוחין דגדלות כו'.

ועז"נ כי תצא למלחמה, ע"ד מ"ש²⁰ צאינה (ואז) וראינה, היינו, לצאת ממעמדו ומצבו (ארויסגיין פון זיך), מהמדירות וההגבלות שלו כו', עד לדרגא שלמעלה מטו"ד, שבכללות הרי זה הענין דתפלת שמו"ע, ביטול שלמעלה מטו"ד. והגם שעבודת התפלה היא באופן דסולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה²¹, היינו שההתחלה היא מארצה, שלמטה מארץ סתם²², הנה עוד בהיותו בבחי' ארצה צריך להיות אצלו התוקף דהנה הוי' נצב עליו גו'²³, שעיי"ז יוכל לעבוד עבודתו בבחי' ארצה, ועד שעיי"ז יגיע אח"כ לבחי' השמימה, שלמעלה משמים סתם²².

ומ"ש כי תצא למלחמה לשון יחיד, כיו²⁴, לנצח המלחמה זהו דוקא ע"י האחדות וההתכללות כו'²⁵, וזהו גם מה שקודם התפלה צריך לקבל עליו מצות ואהבת לרעך כמוך²⁶, וכמ"ש בכ"מ²⁷ (והביאו רבינו הזקן בסידורו²⁸) שנכון לומר קודם התפלה הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך, והיינו, שנוסף לכך שהתפלה עצמה היא באופן שצריך לשתף עצמו עם הציבור, כדאיתא בגמרא²⁹ לעולם לישתף

(12) ראה גם לקו"ת שם: "והנה בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו וכו'".
(13) אוה"ת שם.
(14) ראה שו"ע אדה"ז או"ח מהדר"ק ר"ס ד. ר"ס ו.
(15) ישע"י ב, כב.
(16) ברכות יד, א. וראה לקו"ת פינחס ט, ד.
(17) לקו"ת שם.
(18) ברכות י, ב.
(19) ראה רמ"ז לזח"ב קפב, א — הובא בלקו"ת ואוה"ת שם.
(20) שה"ש ג, יא.
(21) ויצא כח, יב. וראה זהר ח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש ע"ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א).
(22) ד"ה זה היום דש"פ נצבים תרצ"ד פ"ב (סה"מ קונטרסים ח"ב שיט, א).
(23) ויצא שם, יג.
(24) ראה אוה"ת שם ע' תתעח.
(25) "כי גם למעלה בהתכללות ג' קוין חג"ת יחד, אין להם יניקה, משא"כ מקו א', הרי אפילו אברהם יצא ממנו כו'" (אוה"ת שם).
(26) קדושים יט, יח.
(27) ראה שער הכוונות בתחילתו. פרי עץ חיים שער עולם העשי' פ"א. לקו"ש חכ"ה ע' 374. וש"נ.
(28) לפני "מה טובו".
(29) ברכות כט, סע"ב ואילך (ובפרש"י).

(58) ר"פ תבוא (כו, א).

(59) ירמי' לא, ח.

(60) פרשתנו כג, ו.

(61) תהלים ככו, ה.

(62) שם, ו.

(63) תבוא שם, ב ובפרש"י.

(53) לקו"ת פרשתנו שם.

(54) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי

פרשתנו ע' תקמח.

(55) ראה זהר ח"ג לב, א. ח"א רח, ב.

(56) משלי ה, יז. וראה שמו"ר פט"ו, כג.

סה"מ עת"ר ע' מח.

(57) לשון הכתוב — בראשית ב, כד.

איניש נפשי' בהדי צבורא (אל יתפלל כו' בלשון יחיד אלא בלשון רבים, שמתוך כך תפלתו נשמעת), ועד שאין הקב"ה מואס בתפלתן של רבים, שנאמר³⁰ הן אל כביר ולא ימאס³¹, הנה עוד קודם התפלה, בעת היציאה למלחמה, קודם המלחמה עצמה, ישנו ענין ההתאחדות וההתכללות כו', שלכן נאמר כי תצא, לשון יחיד. ועי"ז פועל ונתנו הוי' אלקיך בידך, כו',³² להיות השראת שם הוי' זהו דוקא ע"י ההתכללות³², ולכן, כדי להיות ונתנו הוי' בידך, זהו ע"י אגודה אחת, עד שהם לשון יחיד, וכמ"ש ביעקב³³ שבעים נפש (שבעים היו לו והכתוב קורא אותן נפש, להיפך מעשו, ששש נפשות היו לו, והכתוב³⁴ קורא אותן נפשות ביתו).

ד) **וממשיך** בכתוב (כי תצא למלחמה) על אויביך, והיינו, שאע"פ שיש מציאות של אויב (ואויביך לשון רבים), שלכן יש צורך במלחמה, ועד שהמלחמה שבתפלה היא באופן של עבודה (עבודה שבלב³⁵), כפי שמבאר רבינו הזקן בתו"א פ' משפטים³⁶ שהוא לשון עיבוד עורות, שהיא עבודה קשה כו', מ"מ, היציאה למלחמה היא באופן שהוא על אויביך, למעלה מאויביך³⁷, והיינו, שאין זה באופן שנלחם עם מישהו שבערכו כו', אלא הוא יודע מלכתחילה שהוא למעלה באין ערוך מאויביך כו', וידיעה זו גופא פועלת את הנצחון במלחמה באופן נעלה וקל יותר כו'.

ועז"נ ונתנו ה' אלקיך בידך, ונתנו לשון יחיד, כי, אע"פ שיש אויביך לשון רבים, אין צורך להלחם עם כל אחד בפרט, אלא באופן שהקב"ה נותן בידו את כולם כאחד (ונתנו לשון יחיד), וע"ד שמצינו במלחמת סיחון, שאמר הקב"ה מה אני מטריח על בני לצור על כל עיר ועיר, נתן בלב כל אנשי המלחמה לצאת מן העיירות ונתקבצו כולם למקום אחד ושם נפלו, ומשם הלכו ישראל אל הערים כו'³⁸, ועד לכיבוש ששים עיר³⁹. ועד"ז מצינו (בהפטרה דחג הסוכות) לענין מלחמת גוג ומגוג: ואספתי את כל הגוים אל ירושלים למלחמה גו'⁴⁰. ועוד י"ל,

וראה גם סה"מ תרח"ץ ע' רב.

(30) איוב לו, ה.

(31) שם ח, ריש ע"א.

(32) "כמ"ש בתו"א פ' נח בד"ה הן עם

אחד" (י, ד ואילך) — אוה"ת שם.

(33) ויגש מו, כו (ובפרש"י).

(34) וישלח לו, ו.

(35) תענית ב, סע"א.

(36) עו, א.

(37) ראה גם לקו"ת פרשתנו לה, ריש ע"ב. לו, א. לו, א.

(38) פרש"י חוקת כא, כג.

(39) דברים ג, ד.

(40) יחזקאל לח, יח ואילך.

שמ"ש ונתנו לשון יחיד קאי על השורש דאויביך למעלה, ע"ד מ"ש⁴¹ וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים, שראו את שרו של מצרים למעלה כו'. ועפ"ז יש לפרש גם מ"ש על אויביך, על דייקא, דקאי על שרשם למעלה⁴², שזהו⁴³ בחי' המקיף דלבונה⁴³, שהוא המקיף של עשר כתרין דמסאבותא כו', שע"י המקיף הזה נמשך להם חיות כו', וענין המלחמה באופן דעל אויביך היינו לפעול הבירור דבחי' על אויביך, שהוא המקיף דלבונה כו'. וזהו ג"כ ענין ונתנו לשון יחיד, דקאי על המקיף הנ"ל כו', שבזה תלוי הכל (והיינו, שלאחרי שנותנים לו המקיף הנ"ל, שוב אינו צריך להתעסק בבירור פרטי הענינים דמחשבה דיבור ומעשה, שמתקנים בדרך ממילא כו').

ומסיים ושבת שביו, שקאי על העבודה בעולם בבירור הניצוצות, שמבררים גם גם הענינים שהיו כבר בשבי דאויביך כו' (שהאפשרות לזה מלכתחילה היא רק בשביל העילוי שע"י עבודת האדם, שאין זה נהמא דכיסופא⁴⁴, אלא אדרבה כו', ולפום⁴⁵ צערא אגרא⁴⁶), ובעבודת התפלה גופא הו"ע נפילת אפים שלאחרי שמו"ע, שהו"ע המס"נ בשביל עבודת הבירורים כו'⁴⁷.

ה) **וכל** זה קשור במיוחד עם חודש אלול, שענינו אני לדודי ודודי לי⁴⁸ [והיינו, שהעבודה דאני לדודי פועלת שתיכף ומיד (עד מהרה ירוץ דברו⁴⁹)] יהי' הענין דדודי לי, שלכן נרמז גם הוא בר"ת דאלול], שזהו תוכן ענין עבודת התפלה⁵⁰, ועד לשלימות התפלה, שנרמז במ"ש בהמשך הפרשה⁵¹ [לאחרי ובכתה גו' ירח ימים, כמבואר בספרים⁵² דירח ימים זה הוא חודש אלול, שהוא חודש החשבון על העבודה דשנה

(41) בשלח יד, ל. וראה זהר ח"ב נב, ב. נד, א.

(42) לקו"ת פרשתנו לה, ב.

(43) ראה מאורי אור אות ל סעיף ח —

הובא באוה"ת שם. וראה גם תו"א תולדות כ, ריש ע"ג. ובכ"מ.

(44) ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. לקו"ת צו ז, ריש ע"ד.

(45) אבות פ"ה מכ"א.

(46) חסר קצת (המו"ל).

(47) ראה פרי עץ חיים שער נפילת אפים

פ"ב — הובא באוה"ת ואתחנן ח"ו ס"ע ב'רצו ואילך. ועוד.

(48) שה"ש ו, ג. וראה אבודרהם סדר תפלת ר"ה ופירושה פ"א. פרי עץ חיים שער ר"ה פ"א. ראשית חבמה שער התשובה פ"ד (ד"ה עוד יש).

(49) תהלים קמו, טו. וראה לקו"ת ס"פ קרה.

(50) ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 396. חכ"ט ע' 272.

(51) כא, יג.

(52) ראה לקוטי תורה להאריז"ל עה"פ.

אוה"ת נ"ך ח"א ע' תסז. ח"ב ע' א"ג. וראה

לקו"ת פרשתנו לו, ד.